

STURM LÁSZLÓ

Gróh Gáspár

GRÓH GÁSPÁR (1953) Budapest

Aki Gróh Gáspárt személyesen ismeri, tudja, hogy szívesen és színesen mesél történeteket. Írásai is – végeredményben – történeteket mesélnek el. Nem úgy, hogy elanekdotázza a témát, hanem hogy kritikáiban, esszéiben, tanulmányaiban egy szellemi út, egy szellemi kaland történetét mutatja meg. És ezen belül, persze, elfér egy-egy jellemző anekdota is.

Tisztán látja hősei, szereplői útját, hiszen pontos térképen figyeli mozgásukat. Kevés kortársunk térképezte föl ugyanis ilyen részletesen, sokoldalúan és valóságghűen a magyar irodalmat és kultúrát. Az irodalmi hagyományt éppúgy ismeri, mint az eszmei, kulturális, sőt politikai-közéleti színteret. Érzékeltetni tudja, hogyan függenek ezek össze egy-egy művön vagy életművön belül, hogyan alakítják egymást, hogyan alakulnak egymásba. Nem utolsósorban: ez a térkép nem csupán a helymeghatározásban és az irány kijelölésében segít, de a szintemelkedéseket és -süllyedéseket is hitelesen követi.

Ám Gróh Gáspár tudása nem szenttelen tudás. Ahogy egyik könyvcíme mondja: „Egymásért vagyunk.” Ennek jegyében mutat rá háttérbe szorult, illetve félreértett értékekre. Egykor például a határon túli magyar írókra, mostanában többek között Szabó Dezsőre. Számára az irodalom, amellet, hogy a legszemélyesebb ügyeinket bolygatja, megteremt egy közös teret. A közösség terét. Hogy ebbe aztán valóban beletalálja-e magát egy közösség, miként használja ki, az már csak részben múlik az irodalmon. Viszont, tudjuk, Gróh Gáspár figyelme erre is kiterjed: irodalmi témájú írásain kívül jelentős szerepet kapnak munkásságában a közéleti „tűnődések” (hogy egy újabb könyve alcímét idézzem). Irodalomban is, közéletben is szigorú mércével mér, de a végkicsengés valahogy mindig a derű. Alighanem ennek köszönhető, hogy az olvasó nemcsak csodálja, de szereti is az írásait.

ERDÉSZ ERIKA, Rugó, 2015

